

Onderwerp: Raadplegen inwoners Spreidingswet
Portefeuillehouder: P.F.C.W. van der Broeck
Documentnummer: 200764425
Zaaknummer: 0847200759181
Datum: 02-09-2025

1. Samenvatting voor de burger

Op 31 januari 2025 trad de Wet gemeentelijk mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) in werking. Deze wet heeft als doel voldoende opvangplekken te realiseren en deze evenwichtiger over provincies en gemeenten te verdelen. Om aan deze wettelijke taak te voldoen, opende de gemeente Someren op 5 mei 2025 een tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie aan de Hoof 24, die tot 1 februari 2026 in gebruik is.

In dat proces vroeg de gemeenteraad aandacht voor het in een vroeg stadium raadplegen van inwoners over keuzes en aandachtspunten bij asielopvang. Tijdens de inwonerbijeenkomst spraken inwoners ook de wens uit om in het vervolg eerder betrokken te raken. Het college geeft met deze enquête gehoor aan deze signalen en vraagt inwoners hoe zij uitvoering moet geven aan de Spreidingswet.

2. Inleiding

Op 31 januari jongstleden trad de Wet gemeentelijk mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) in werking. Doel van deze wet is om te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten. Gemeenten moeten, als zij willen voldoen aan de Spreidingswet, uiterlijk op 1 juli 2025 asielopvang mogelijk maken.

De landelijke asielopgave is vastgesteld op 96.000 opvangplekken per 1 januari 2025. Op 20 december 2024 stelde de Minister van Asiel en Migratie in haar verdeelbesluit de wettelijke opgave voor de gemeente Someren vast op 121 asielzoekers, niet zijnde alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV).

Voldoen aan de Spreidingswet

Op 5 mei 2025 opende de gemeente een tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie (TGO) voor maximaal 180 personen, tot uiterlijk 1 februari 2026 aan de Hoof 24 te Someren (kadastraal bekend als (SMR02) S 2765). De gemeente voldoet hiermee aan de eerste cyclus (einde op 1 februari 2026) van de Spreidingswet.

Tijdens het proces om te komen tot de opvanglocatie aan de Hoof 24 betrok het college inwoners niet op voorhand, maar bestond de communicatie uit het toelichten van het besluit van het gemeentebestuur achteraf. Dit deed de gemeente om de (economische) belangen van ondernemers te beschermen. In dat proces vroeg uw gemeenteraad aandacht voor het in een vroeg stadium raadplegen van inwoners over

asielopvang. Tijdens de inwonerbijeenkomst spraken inwoners de wens uit om in het vervolg eerder betrokken te raken. Het college geeft met dit voorstel gehoor aan voornoemde signalen.

Blijven voldoen aan de Spreidingswet

De eerste cyclus van de Spreidingswet loopt tot en met 1 februari 2026. Aan die eerste cyclus voldoet de gemeente met het openen van een tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie (TGO) voor maximaal 180 personen, tot uiterlijk 1 februari 2026, aan de Hoof 24 te Someren (kadastraal bekend als (SMR02) S 2765).

De stappen uit de eerste cyclus herhalen zich. Dat betekent dat het Kabinet op basis van de meerjarenproductieprognose (MPP) wederom een berekening maakt hoeveel asielopvangplekken er in de tweede cyclus van de Spreidingswet nodig zijn. De Minister neemt vervolgens in lijn met artikel 5 van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet), de Beleidsregel verdeelbesluiten en de Capaciteitsraming, provinciale opvangopgave en indicatieve verdeling per gemeente voor **31 december 2026 een verdeelbesluit**.

Voor 31 januari 2026 wordt hiertoe een nieuwe capaciteitsraming gepubliceerd waarna gemeenten de indicatieve opgaven met elkaar kunnen uitruilen tot 1 november 2026. Op dat moment moet het Provinciaal verslag worden ingediend door de CdK. Als de gemeente wil blijven voldoen aan de Spreidingswet dient zij uiterlijk **6 maanden** na het verdeelbesluit asielopvang mogelijk te maken. Dat betekent dat de gemeente voldoet aan de wet als zij in de periode van **1 juli 2027 tot en met 1 februari 2028** opvang conform het dan geldende verdeelbesluit mogelijk maakt.

Waar staat de gemeente Someren voor aan de lat?

Naar verwachting van het Ministerie van Asiel en Migratie en het COA stijgt het aantal benodigde opvangplekken. Dit komt niet omdat het aantal nieuwe asielaanvragen stijgt (die is afgelopen twee jaar nagenoeg gelijk gebleven) maar omdat statushouders minder uitstromen vanwege een tekort aan woningen. Naar verwachting weet de gemeente in januari 2026 voor welk indicatieve opvangaantal zij in de tweede cyclus aan de lat staat. Het definitieve opvangaantal stelt de minister vast met haar verdeelbesluit dat zij neemt voor 31 december 2026. Het projectteam schat in dat dit aantal rond de 121 tot 150 opvangplekken zit. Daarmee valt dit binnen de capaciteit die momenteel wordt geboden op de Hoof 24 te Someren.

Kaders en aanpak inwonerconsultatie

Gezien de doorlooptijd van een zorgvuldig opgezette inwonersconsultatie en het belang om de resultaten tijdig beschikbaar te hebben, stelt het projectteam voor om het traject nu te starten. Zo wordt voorkomen dat in een later stadium onvoldoende tijd resteert om de raadpleging zorgvuldig uit te voeren en de opbrengsten te benutten in de besluitvorming. Een nadere planning staat weergegeven onder 8. Uitvoering.

Kaders inwonerconsultatie

Het projectteam stelt uw college voor om onderstaande kaders te verwerken in de enquête. Deze kaders vormen daarmee de basis van de enquête:

- De gemeente geeft uitvoering aan de Spreidingswet. Het niet voldoen aan de wet is geen scenario.
- De inwonerconsultatie legt diverse scenario's voor: permanent (5+ jaren), duurzaam (5 jaren) of tijdelijk

(2 jaren).

- de inwonerconsultatie gaat niet over concrete locaties. Wel worden inwoners geraadpleegd over gewenste ligging, zoals in een dorpskern, tegen de rand van een dorpskern of in het buitengebied.
- de inwonerconsultatie gaat over de gewenste doelgroep zoals gedefinieerd in de Spreidingswet; alleenstaande minderjarige vluchtelingen of regulier asielzoekers.
- Exploitatie door het COA of exploitatie door de gemeente (zoals aan de Hoof 24 te Someren)
- Gewenste betrokkenheid en bijdrage van de deelnemers in de vervolgfasen.

Bij alle kaders schetst het onderzoeksbureau de juiste context, legt zij de wet uit en duidt zij het gevolg van bepaalde keuzes.

Aanpak inwonersconsultatie

Voor de inwonersconsultatie wordt een extern onderzoeksbureau ingezet om op te halen welke aandachtspunten, wensen en zorgen inwoners hebben ten aanzien van de uitvoering van de Spreidingswet.

De kern van de opdracht bestaat uit:

1. Opstellen en uitrollen van een enquête die zowel huis-aan-huis als digitaal wordt verspreid onder inwoners van Someren. Voor inwoners die niet digitaal willen of kunnen deelnemen, wordt een papieren versie beschikbaar gesteld. Ook komt er een (digitale / telefonische) hulpdesk beschikbaar voor senioren die minder digitaal vaardig of mobiel zijn. Aanvullend zet het bureau targeting via sociale media in. Dat betekent dat inwoners gedurende korte tijd via 'pop-ups' op sociale media de vraag krijgen om mee te doen aan deze enquête.
2. Analyse en rapportage van de resultaten, inclusief overzicht van alle antwoorden en visuele weergave in grafieken en tabellen. Hierbij volgt ook een nadere duiding van het aantal respondenten, de validiteit en het betrouwbaarheidspercentage.
3. Presentatie van de resultaten aan gemeenteraad en college.
4. Opstellen van een publiekssamenvatting in de vorm van een infographic.

De opbrengsten van de inwonersconsultatie vormen input voor het gemeentelijke besluitvormingsproces en helpen om bij toekomstige keuzes rekening te houden met de inbreng van inwoners. De resultaten worden in januari 2026 verwacht en kunnen in de komende bestuursperiode mee worden gewogen in de besluitvorming.

3. Advies

- Inwoners met een enquête te raadplegen over hoe de gemeente uitvoering kan geven aan de Spreidingswet.
- Hiervoor € 22.695,- beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de algemene reserve vrij aanwendbaar.
- De financiële consequentie te verwerken in de decemberrapportage 2025.

4. Beoogd effect

Inzicht verkrijgen in de aandachtspunten, wensen en zorgen van inwoners van de gemeente Someren met betrekking tot de uitvoering van de Spreidingswet, zodat deze tijdig kunnen worden meegewogen bij besluitvorming in de komende bestuursperiode(n).

5. Argumenten

1.1 Dit beslispunt sluit aan bij de eerdere besluiten van het gemeentebestuur.

Het college stelde in de collegevergaderingen van 7 januari 2025, 5 maart 2025, 25 maart 2025 en 7 april 2025 dat zij een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft en uitvoering wenst te geven aan de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet). Uw gemeenteraad bevestigde deze lijn in uw openbare raadsvergaderingen van 10 oktober 2024, 7 november 2024 en 30 januari 2025, evenals in de besloten raadsvergaderingen van 19 maart 2025 en 3 april 2025.

2.1 Het raadplegen van inwoners sluit aan bij de wens van het gemeentebestuur.

Om de belangen van betrokkenen te beschermen, doorliep het gemeentebestuur het proces om te komen tot de tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie aan de Hoof 24 te Someren onder geheimhouding (artikel 87 Gemeentewet juncto artikel 5.1, tweede lid, onder i, van de Wet open overheid (Woo)). In dat proces is door uw gemeenteraad benadrukt dat uw gemeenteraad het belangrijk vindt om inwoners in een vroeg stadium te raadplegen over aandachtspunten, wensen en zorgen bij toekomstige uitvoering van de Spreidingswet. Tijdens de inwonerbijeenkomst spraken inwoners ook de wens uit om in het vervolg eerder betrokken te raken. Het college wil hieraan gehoor geven door nu een inwonersconsultatie te starten, zodat deze inbreng tijdig kan worden meegenomen in toekomstige besluitvorming.

3.1 Voor het raadplegen van inwoners is budget nodig.

Om de opbrengsten tijdig te kunnen benutten bij besluitvorming in de komende bestuursperiode, is het noodzakelijk om het traject nu te starten. Het projectteam beschikt niet over voldoende expertise en capaciteit om deze inwonersconsultatie zelfstandig uit te voeren. Omdat deze activiteit niet was voorzien bij het opstellen van de financiële stukken over 2025, is er geen budget beschikbaar. Daarom wordt de gemeenteraad voorgesteld om hiervoor middelen beschikbaar te stellen.

6. Kanttekeningen

1.1 Onzeker overheidsbeleid

Op 11 april 2025 stemde de ministerraad in met de contourennota van voormalig asielminister Faber. Faber was – in afstemming met het kabinet – voornemens om in ieder geval de eerste cyclus van de Spreidingswet af te wachten en pas begin 2026 een voorstel tot intrekking in te dienen. In de contourennota ‘intrekkingsvoorstel Spreidingswet’ stelt de Minister eenzelfde cyclus voor, zonder de mogelijkheid om gemeenten te dwingen. Met de val van het Kabinet is intrekking van de wet (tijdelijk) van de baan.

1.2 Uitleg geven blijft noodzakelijk

Het uitvoeren van dit traject betekent niet dat de gemeente haar uiteindelijke besluit niet hoeft uit te leggen. Communicatie achteraf blijft – zoals na het besluit om aan de Hoof 24 te Someren een opvanglocatie te openen – noodzakelijk. Daarmee kan dit traject voelen als ‘dubbel werk’. Desondanks

adviseert het projectteam uw college toch om inwoners vooraf te consulteren.

2. De opvang kent een onvoorziene post

De begroting van de tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie kent een onvoorziene post waaruit de kosten voor de inwonersconsultatie kunnen worden bekostigd.

7. Financiën

Voor het uitvoeren van de inwonerconsultatie wordt bij positieve besluitvorming het bureau 'Citizens' ingehuurd. Enerzijds vanwege het ontbreken van capaciteit binnen de ambtelijke organisatie. Anderzijds vanwege het ontbreken van de benodigde (technische) middelen en capaciteit binnen de gemeente. Citizens is gespecialiseerd in inwonerconsultatie- en participatietrajecten en voerde op het thema (asiel)opvang onder andere eenzelfde trajecten uit in de gemeenten Maasdriel, Kampen, Bernheze, Maashorst en Land van Cuijk. Het inhuren van dit bureau kent een financiële consequentie.

Financiële consequentie

De begroting van de tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie kent op dit moment een 'positief resultaat' . Deze middelen vloeien na afloop van de locatie terug naar de algemene reserve. Het college verwacht dat dit positieve resultaat toereikend is om de kosten van de inwonersconsultatie te dekken.

De totale investering bedraagt € 22.695,- en omvat:

- Uitvoering inwonersconsultatie (november 2025)
- Campagne (november 2025)
- Presentatie aan gemeenteraad en college (december 2025 / januari 2026)
- Publiekssamenvatting (factsheet) (januari 2026)

De financiële consequentie wordt verwerkt in de decemberrapportage 2025.

8. Communicatie

De gemeente sluit voor wat betreft haar kernboodschap aan bij de communicatie zoals deze momenteel staat opgetekend op www.someren.nl/opvang. Bij de uitrol houdt het college rekening met alle doelgroepen, zoals inwoners die minder taalvaardig zijn.

Uw gemeenteraad wordt voorafgaand aan de uitrol met een raadsinformatiebrief geïnformeerd.

9. Uitvoering

Bij een akkoord van uw gemeenteraad:

1. Opdrachtverstrekking	10 oktober 2025	Projectleider;
2. Concept vragenlijst en opzet gereed	27 oktober 2025	Projectteam;
3. Uitrol enquête	10 november 2025	College van B&W;
4. Opleveren eindrapportage en factsheet medio december 2025		Projectteam;
5. Bespreken eindrapportage en factsheet 22 december 2025		POHO wethouder van den Broeck;
6. Informeren gemeenteraad door college 13 januari 2026		College van B&W;
7. Toelichten resultaten in een beeldvormende ronde (optioneel)		Gemeenteraad;

Burgemeester en wethouders van Someren,
de secretaris, wnd. burgemeester,

J. Weekers

P.J.M.G. Blanksma

Bijlage(n)	O	NO
Concept raadsbesluit	X	
1. Brief noodopvang COA, documentnr. Djuma 200761845	X	